

Oppilaskuljetusperiaatteiden tarkistus

Opetuslautakunta 04.03.2025 § 21
1134/08.01.01.07/2025

Valmistelija

liikennepalvelupäällikkö Tanja Ahola, tanja.ahola@salo.fi, 02 778 7714,
kuljetuskoordinaattori Sanna Salmi, sanna.salmi@salo.fi, 02 778 4010

Oppilaskuljetusperiaatteet (aikaisemmin koulukuljetusperiaatteet) ovat olennainen työkalu liikennepalveluille. Periaatteet luovat lainsäädännön kanssa raamit kuljetusetuuksien käsittelylle ja tekevät näkyväksi oppilaiden huoltajille, miten Salossa oppilaskuljetusten hakemisessa, myöntämisessä ja järjestämisessä toimitaan. Oppilaskuljetusperiaatteiden säännöllinen tarkistaminen on tarpeen, jotta periaatteet vastaavat kulloinkin voimassa olevaa lainsäädäntöä, oikeuskäytäntöjä ja toimintatapoja.

Lukuvuonna 2024-2025 (tilastopäivänä 20.9.2024) oli maksuttoman koulumatkaetuuden piirissä 1321 kuljetusoppilasta, joista 705 oppilasta oli linja-autokuljetuksessa, 487 oppilasta taksikuljetuksessa ja loput 129 oppilasta molemmissa eli he kulkivat ensin taksiliitynnällä Paikku-reitin varteen ja edelleen linja-autolla koululle. Vuotuinen kustannus kaupungille oli vuonna 2024 linja-autokuljetuksessa olevasta oppilaasta 1541 euroa, ja taksikuljetuksessa olevasta oppilaasta 5 441 euroa.

Salon kaupungin esi- ja perusopetuksen oppilaskuljetusperiaatteita tarkistettiin viimeksi keväällä 2021 ja ne hyväksyttiin kaupunkikehityslautakunnassa 13.4.2021 (§ 98). Tarkistamisen jälkeen lainsäädäntöön ja oikeuskäytäntöön on tullut muutoksia, joiden vuoksi periaatteiden päivittäminen on välttämätöntä. Myös esimerkiksi Ukrainan sodan vuoksi kasvanut maahanmuuttajataustaisten oppilaiden määrä ja Salon alueen petoeläintilanteen kehitys ovat vaikuttaneet toimintaympäristöön ja -tapoihin. Lisäksi periaatteiden kirjauksia on selkeytetty ja niihin on tehty teknisiä korjauksia muun muassa kaupungin muuttuneen organisaation vuoksi.

Seuraavat valmistelluista lisäyksistä ja päivityksistä perustuvat muuttuneeseen lainsäädäntöön tai oikeuskäytäntöihin:

- ajantasainen lainsäädäntö (lisätty kohdat 1.2, 1.4 ja 1.5)
- vammaisen lapsen koulumatkaetus vuoroasumistilanteessa (lisätty kohtaan 2.1.1)
- perusopetuksen päättymisen ja päätösvaiheen jousto (lisätty kohta 2.5.10)
- kuljetukset koulujen järjestämistä kerhoista (päivitetty kohtaa 4.6)

Lainsäädäntö on muuttunut muun muassa oppivelvollisuuden pitenemisen ja uuden vammaispalvelulain myötä. Lisäksi vammaisten lasten osalta oikeus on ottanut kantaa kohtuulliseen mukautukseen vuoroasumistilanteissa.

Muita nykyisten periaatteiden kirjauksiin esitettäviä täydennyksiä ja täsmennyksiä ovat:

- koulumatkan vaarallisuus: petoeläinvaara (korjattu kohta 2.2.2)
- valmistavan opetuksen oppilaat (päivitetty kohta 2.5.3)
- kuljetukset iltapäivätoiminnasta (täsmennetty kohtaa 4.7)
- käyttäytyminen kuljetuksissa (lisätty kohdat 7.7 ja 7.8)

Kuljetukset petoeläinvaaran nojalla

Petoeläintilanne Salossa on muuttunut merkittävästi nykyisten kuljetusperiaatteiden hyväksymisen jälkeen. Myös kuljetuksia on järjestetty petoeläinvaaran nojalla sekä lukuvuonna 2023-2024 että parhaillaan. Kuluneiden vuosien kokemuksen perusteella liikennepalvelujen on todettava, että kuljetusperiaatteiden nykykirjaus petoeläinvaarasta ei ole ollut selkeä, ja sen tulkinta on osoittautunut käytännössä haasteelliseksi.

Huoltajälhtöisen prosessin sijaan petoeläintilannetta on tarpeen seurata proaktiivisesti. Liikennepalvelut pitää myös tärkeänä, että kuljetustarvetta tarkastellaan alueellisesti ja tiiviissä yhteistyössä asiantuntijoiden kanssa, sillä kuljetuspäätösten tulee aina perustua varmennettuihin tietoihin. Kuljetuskoordinaattori osallistuukin säännöllisesti Salon alueen petoyhteistyöryhmiin, seuraa Saloon myönnettyjä karkotus- ja kaatolupia ja keskustelee Varsinais-Suomen riistakeskuksen ja tarvittaessa paikallisten petoyhdyshenkilöiden kanssa tilanteen kehityksestä. Nyt esitetty kirjaus vastaa viime lukuvuosien aikana käytännön kautta luotua toimintatapaa.

Nykyperiaatteiden tavoin yksittäisen huoltajan on jatkossakin mahdollista hakea kuljetusta oppilaalle myös terveydellisin perustein, jos oppilaasta itsestään johtuvasta syystä, esim. pelkotila petoja kohtaan on niin suuri, hän ei kykene suoriutumaan koulumatkasta tai omavastuumatkasta.

Valmistavan opetuksen oppilaiden koulumatkaetus

Perusopetuksen valmistavan opetuksen oppilailla ei ole perusopetuslain 32 §:n mukaista oikeutta maksuttomaan koulumatkaetuuteen. Valmistava opetus on kuitenkin tärkeä vaihe suomen kielen oppimisessa ennen perusopetusta. Koska aikaisemmin valmistavan opetuksen oppilaita on ollut hyvin vähän, liikennepalvelut on yhdessä opetuspalvelujen kanssa linjannut, että oppilaille on myönnetty harkinnanvarainen kuljetus valmentavaan opetukseen samoin perustein kuin esi- ja perusopetuksen alaisille oppilaille lähikouluunsa. Toimintatapa on tukenut osaltaan kotoutumista ja käytäntö on osoittanut, että saadessaan kuljetuksen samoin perustein kuin esi- ja perusopetuksen oppilaat, ovat lapset osallistuneet valmistavaan opetukseen heti kaupunkiin muutettuaan.

Ukrainalaisten lasten maahanmuuton lisääntyessä kuljetettävien määrät ovat kasvaneet. Toimintatapaa esitetään kuitenkin jatkettavan kaikkien alle 17-vuotiaiden valo-oppilaiden osalta. Valmistavaa opetusta järjestetään Salossa tänä lukuvuonna Armfeltin yhtenäiskoulussa, Ollikkalan koulussa, Uskelan koulun Kavilankadun yksikössä sekä Hermannin koulussa. Kuljetukset toteutetaan pääasiassa Paikulla. Varmistamalla valmistavan opetuksen saavutettavuus mahdollistetaan samalla myös siihen panostettujen resurssien mahdollisimman tehokas hyödyntäminen.

Kuljetukset iltapäivätoiminnasta

Taksioppilaiden osalta on tarpeen selvittää kirjausta iltapäivätoiminnan kuljetuksista. Kuten periaatteisiin on kirjattu, kuljetukseen iltapäivätoiminnasta kotiin ei ole automaattisesti oikeutta. Lisäksi kuljetus edellyttää, että reitti on olemassa ja siinä on tilaa. Näin ollen jatkossa kuljetukset aloitetaan syksyllä samoin kuin maksulliset kuljetukset eli vasta syyskuun alusta, kun lakisääteisten kuljetusten reitit ja aikataulut ovat vakiintuneet.

Nyt esitetyistä muutoksista suurimmat kustannusvaikutukset voivat realisoitua petoeläinvaaran nojalla järjestettävien kuljetusjärjestelyjen kautta. Erityisesti silloin, jos joudutaan hankkimaan lisäautoja ja siirtämään linja-autossa kuljetettavia oppilaita takseihin. Muilta osin periaatteiden muutokset koskevat niin pientä kuljetettävien määrää, että kustannusvaikutusten arvioidaan jäävän pieniksi.

Salon kaupungin hallintosäännön mukaan elinvoimajaosto päättää esi- ja perusopetuksen oppilaskuljetusten järjestämisen periaatteista

opetuslautakuntaa kuultuaan (43 §). Liitteenä oleva luonnos Salon kaupungin esi- ja perusopetuksen oppilaskuljetusperiaatteista on valmisteltu liikennepalveluissa yhteistyössä opetuslautakunnan alaisten virkamiesten kanssa. Oheismateriaalina on kuljetusperiaatteiden muutosversio, johon on merkitty tehdyt muutokset (lisäykset on korostettu vihreällä, poistettava teksti on yliviivattu ja kokonaisuudet, joiden paikkaa on siirretty, on korostettu harmaalla).

Liikennepalvelut pyytää opetuslautakunnalta lausuntoa oppilaskuljetusperiaatteiden päivitysesitykseen. Esitys viedään tämän jälkeen elinvoimajaoston hyväksyttäväksi. Päivitetyjä kuljetusperiaatteita sovelletaan kokonaisuudessaan lukuvuoden 2025-2026 alusta ja ne astuvat voimaan heti, kun elinvoimajaosto on ne hyväksynyt.

Esittelijä	Sivistyspalveluiden johtaja
Päätösehdotus	Opetuslautakunta ilmoittaa lausuntonaan elinvoimajaostolle, ettei sillä ole huomautettavaa esitettyihin muutoksiin oppilaskuljetusperiaatteista.
Päätös	Opetuslautakunta hyväksyi päätösehdotuksen. Merkittiin, että liikennepalvelupäällikkö Tanja Ahola oli läsnä kokouksessa toimiakseen asiantuntijana asiakootaan liittyvissä kysymyksissä. Ahola poistui kokouksesta klo 17.31.
Tiedoksianto	Liikennepalvelut Elinvoimajaosto